

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

6 hónapig hivatalban átvéve.
Egy évre 16 k.
Három évre 48 k.
Helyben háshoz hordva.
Egy évre 20 k.
Három évre 58 k.
Postán szállítva.
Egy évre 24 k.
Három évre 72 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 60. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 március 14.

Románia tárgyalásai a központi hatalmakkal

Predeál, márc. 13. A bukaresti lapok a Balkanska Posta alábbi, bravatott helyről nyert értesüléseit reprodukálják:

Az utóbbi napokban bolgár körökben megint sokat beszéltek a román kormány válságáról. Megbízható bukaresti jelentések azonban nem érkeztek erre vonatkozólag.

Bulgár politikai körökben mindazonáltal az a vélemény alakult ki, hogy elérkezett az az idő, amely Romániát állásfoglalásra fogja kényszeríteni, mert különben nagyon válságos helyzetbe kerül, tekintettel arra, hogy a két hatalmi csoport döntő küzdelme immár véglegesen kialakulóban van. A mi (bulgár) politikai körünknek tudomása van arról, hogy Ferdinánd román király, az általános külpolitikai helyzetre és a népével szemben érzett nagy felelősségére való tekintettel, az utóbbi időben külön futárok által tudakozódott Berlinben és Bécsben azokra kompenzációk iránt, amelyeket a központi hatalmak Romániának adnának, ha Oroszország elleni akciójára határozna el magát.

Ugyanezen jól értesült forrásból biztosítanak továbbá, — jelenti a Balkanska Posta — hogy ezidőszertig igen nagy horderejű véleményesere folyik Bukarest és Berlin, illetve Bécs között.

Besszarábia nem lesz a románoké.

Predeál, márc. 13. A bukaresti lapok jelentik: A Kisenevben megjelenő „Cuvint Moldovonescu” című román nyelvű újság Chepetzki besszarábiai képviselő következő nyilatkozatát közli:

— Valahányszor Besszarábiába érkeztem bizonyos nyugtalanságot észlelek. Szilárdul tartja itt magát az a hír, hogy Oroszország kiüríti Besszarábiát, sőt arról is beszélnek az emberek, hogy el vagyunk határozva a tartomány déli területeit, az Akermann-i kerülettel együtt Romániának átengedni.

Ez a nyugtalanság engem is elfogott mielőtt Szentpétervárra utaztam volna. Mídon azonban a fővárosba megérkeztem és elmentem a külügyminiszteriumba, hogy ott aggodalmaimat közöljem, a legnagyobb elégtétellel hallgattam az itt kapott határozott választ:

— Ne féjetelek — mondták — egy talpalattnyi

besszarábiai földet sem kap tőlünk Románia. De erről nem is volt szó nálunk seha.

— Ezen nyilatkozat után — folytatja az orosz képviselő — végre megnyugodtam és azt a meggyőződést szereztem, hogy a Besszarábiában elterjedt nyugtalanító híreknek semmi alapjuk sincsen.

— Amikor később a besszarábiai tartományi bizottságban ezt a kérdést szóvártam, azt a feleletet kaptam, hogy a dolgok jól állnak. Azon kérdésekre, hogy széles körben közölhetem-e szerzett információimat a besszarábiai lakossággal, kijelentették, hogy nemcsak közölhetem, hanem egyenesen szükségesnek mutatkozik a fentiek közlése, a lakosság megnyugtatása céljából. Legyen mindenki nyugodt Besszarábiában, — végzi Ghepetzki — szó sem lehet róla, hogy csak egy tenyérnyi szélességű besszarábiai földről is lemondjunk.

Nagy heveségű tüzérharcok a Maas és Moselnél

Berlin, március 13. A nagyhíradiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Mindkét fél tüzérségének tevékenysége a megfigyelésre kedvező viszonyok mellett a harcra nagy részén igen élénk volt és a Maas mindkét oldalán és a Moselig nagyobb heveséggel tartott. A Somme mellett folyó járőrharcoktól és Bois de Pretrében megghiusult kisebb francia támadástól eltekintve nem rolt jelentős esemény.

Repülőgépek bőséges felderítő tevékenység kifejtésén kívül ellenséges vasuti telepeket és szálláshelyeket sikeresen támadtak meg, főleg a Clermont—verduni vasut mentén. 3 ellenséges repülőgépet megsemmisítettünk, kettőt közülük a Champagneban, egyet a Maas vidékén.

Keleti és délkeleti hadszíntér.

A helyzet általában változatlan. (Min. eln.) sajtóosztály.)

Fontos eseményt várnak az olaszok.

Budapest, március 13. (Saját tud.) Luganóból jelentik: A Corriere della Sera szerint fontos események vannak készülőben, amelyeknek Olaszország győzelembe vetett hittel néz elébe.

Az olasz sajtó egyidejű offenzívát sürget.

Budapest, március 13. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Az olasz háborús sajtó követeli, hogy az olasz, orosz és angol fronton azonnali, egyidejű offenzívát kezdjenek a helyzetnek megkönnyítésére.

Tavaszi divat újdonságok megérkeztek!

Női ruha és costum kelmék, selymek, delain és cartonok nagy választékban. Gyönyörű selyem, creppdeschin és etamin Blousok. Selyem alsó szoknyák, gyermek ruhácskák és kabátok. Rüschi újdonságok. Keztyük harisnyák. Vásznak, fehérneműk. Gummi-köpeny. Tekintettel a még kedvező beszerzésre méltányos és szolid szabott árak!

Első rendű női szabóság, méret utáni rendelésekre.

Czillér Imre

nagyáruházában

Szent László-tér

Verdun falait lövik a németek.

Budapest, március 13. (Saját tudósítónktól.) A Daily Express írja: A pénteki verduni harcok felülmúlják az eddigieket hevességükben. A német ütegek Verdun kapuira irányulnak és a falakról darabokat leszaggattak. A belső erődművek keveset szenvedtek.

Az oroszok visszaverése a Dnyeszternél.

Orosz hadszíntér. Budapest, március 13. (Hivatalos.) A besszarábiai harcvonalon és a Dnyeszter mellett az oroszok előretöréseit utasítottuk vissza. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Terjed az olasz tüzéréség tevékenysége.

Olasz hadszíntér. Budapest, március 13. (Hivatalos.) Az olasz tüzéréség fokozott tevékenysége az egész Isonzó harcvonalra kiterjedt. Délután az ellenség egy támadását utasítottuk vissza Felsnél.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, március 13. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. Höfer.

A vezérkari főnök a királynál.

Budapest, március 13. (Saját tud.) Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt másfélórás kihallgatáson fogadta Hötzendorfi Konrád vezérkari főnököt.

A KATHOLIKUS KÖR közgyűlése.

Vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta a Katolikus Kör évi közgyűlését dr Lábán Lajos világi elnök elnöklete alatt a tagok impozáns részvételével.

Jelen voltak:

Dr Lábán Lajos, Karácsonyi János dr, Vuicskics Gyula dr, Dus László, dr Hoványi Gyula, dr Imrik Péter, Imrik László, Imrik Gusztáv dr, Böszörményi Géza, Kereszty Kornél, dr Némethy Gyula, Öttömössy Sándor, Novák Lajos, Orosz Péter, Peszeki Ferenc, Heilinger József, dr Szandtner Pál, Petry József, dr Schweiger Ede, dr Papp Károly, Kelemen Kálmán, dr Guta Elemér, Kiss Bertalan, Karger Sándor, Réz Mihály, dr Lestyán Endre, Kovács Károly, Janesó Lajos, dr Molnár Imre, Villei Pribék Imre, Racsek József, Sürger Bertalan, Kovács Kandid, János Aurél, Tóth Imre, Kuzsók Endre, dr Suhajda György, Buzásy Sándor, Tuka János, Sipos Antal, Tóth Gyula, Imrik S. Zoltán, Stark Gyula, Kráhm Aladár, Tyll János, Lánszky Lajos, Zsdánszky László, Barza József, Szilágyi Dózsa, Szmekta L. Odón, Igaz Károly, Muresan Valér, Székely Sándor, dr Géczy József, Halmos András, Gálffy Sándor, Standari György, dr Knecht János, Sztarill Ferenc, Lőrincz Ferenc, Draviczky Zsigmond.

Dr Lábán Lajos elnök magas röptü beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Hangsúlyozta, hogy a Kör már 20 év óta tölt be Nagyvárad társadalmában azt a helyet, mely ezt a kultúrtenyezőt megilleti.

Ez alatt a 20 év alatt csak növekedett a Kör tekintélye, aminek kifejezője az a ha-

talmas épület is, mely dr Belopotoczky Kálmán nagyprépost nagylelkű bőkezűsége folytán a Kör új otthona lett. A Kör haladni fog ezen az uton a helyesnek felismert irányban, mely részére közbecsülést szerzett eddig is. Ezzel megnyitotta a közgyűlést. A tagok tapsokkal és éljenzéssel fogadták az elnök megnyitóját.

Ezután következett dr Imrik Gusztáv titkári megnyitója, melyet lapunk más helyén közlünk. A pompás, színes, alapos jelentést a közgyűlés osztatlan lelkesedéssel fogadta és érte a titkárnak köszönetet mondott.

A számvizsgálók kiküldése következett ezután az 1916. évi költségvetés megvizsgálása céljából. Számvizsgálóul kiküldettek: Justh Károly és Stark Gyula.

Letárgyalta ezután a közgyűlés a Kör múlt évi zárszámadását. A bevétel: 18,277 K 36 fill., a kiadás: 16,707 K 21 fill., a maradvány: 1570 K 15 fillér, amelyből 1000 koronát épület és berendezés fenntartására fordítottak. A számadásokat a közgyűlés jóváhagyta és Sürger Bertalan pénztárosnak a felmentvényt megadta, egyben egyhangulag hozzájárult az elnöki indítványhoz, hogy Sürger Bertalannak a Kör köszönetét fejezze ki a Kör pénzügyeinek szakavatott, pontos kezeiséért.

Választások.

Az 1916. évi költségvetés megállapítása után a tisztikar mandátuma lejárván, formálisan is lemondott. A tisztikar megválasztásának tartamára korelnökül Tóth Imrét választották meg. A korelnök dr Lábán Lajos kir. táblai elnököt javasolta világi elnökül ismét megválasztani. A közgyűlés óriási lelkesedéssel, egyhangulag dr Lábán Lajos kir. táblai elnököt választotta meg. Az ismét megválasztott elnök az iránta

megnyilvánult bizalomért hálás köszönetét fejezi ki. Igéri egyszerűen, hogy ez ő reá nézve nem megbízatás, hanem kötelesség vállalás. Amikor pedig azt elvállalja, kijelenti, hogy tehetségéhez képest ezentul is ugy fogja tisztét betölteni, mint eddig.

Ezután az egyházi elnököt választották meg nagy lelkesedéssel. Elnök lett dr Karácsonyi János, alelnök dr Vuicskics Gyula. Világi alelnökül Dus Lászlót választották meg. Dus a megválasztást elfogadja és egyben örömet fejezi ki, hogy a Körnek oly kiváló világi elnöke van, mint dr Lábán Lajos.

Grócz Béla tiszteleti taggá választása.

Mielőtt a választásokat tovább folytatná a közgyűlés, dr Lábán Lajos elnök indítványozza, hogy Grócz Béla nagyprépostot a Kör tiszteletbeli tagoak válasza meg. Grócz Béla a Kör részéről megnyilatkozó tisztelet kifejezésére eddig igen sokszor részszolgált. Anyagi áldozatokkal legutóbb is lelkességessé tette, hogy a Kör pompás új vetítő gépet szerezzen be. Grócz Béla maga a megtettesült áldozatkészség s ezért a Kör büszke lehet rá, hogy a társadalomnak ily illusztris tagját tiszteletbeli tagjának választhatja.

A közgyűlés nagy lelkesedéssel fogadta el az elnök indítványát.

A közgyűlés folytatta ezután a választásokat. Titkáruul dr Imrik Gusztávot választották meg, aki már majdnem a Kör fennállása óta intézi a titkári teendőket nagy gondossággal és tudással és kiváló ügybuzgósággal, fáradságot nem ismerő lelkesedéssel. A Kör tagjai igaz szeretettel köszöntötték Imriket újra a titkári tisztségben.

Az igazgató választmány tagjai lettek: Balázsovich Jenő, Brém Lőrinc, dr Des Echerolles Kruspér Gilbert, Frankó Endre, Gellért László, Halász Gyula, dr Hoványi Géza, dr Hoványi Gyula, dr Imrik Péter, Imrik S. Zoltán, Justh Károly, Karger Sándor, Kelemen Sándor, Kereszty Kornél (uj), dr Kiss Döme, dr Kovács S. János dr Krüger Aladár, Láng József, dr Lestyán Endre, dr Molnár Imre, dr Némethy Gyula, Niedermann Antal (uj) Novák János, Oláry Gyula, Papp Imre, Resch Mihály (uj), Siket Traján, Spett Gyula, Stark Gyula, dr Schweiger Ede, Száhlender Károly, Szilágyi Dózsa, Szmekta L. Odón, Sztarill Ferenc, Tóth Imre, dr Wimmer Julián.

A választások megejtésével a közgyűlés véget ért s az elnök a megjelenteknek köszönetét fejezte ki s a közgyűlést bezárta.

Ezután választmányi ülés volt, melyen a kör tisztviselőiül megválasztottak: Irod. s műv. oszt. elnöke: dr Hoványi Gyula, zenei osztály elnöke dr Krüger Jenő, helyettese Resch Mihály, ügyész Böszörményi Géza, Háznagy Schuch Károly, helyettes János Aurél, pénztáros Sürger Bertalan, Könyvtáros Halmos András.

* Kőhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-főle hurut-szeletkét. Ára K. —60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13-02.

A mélyen tisztelt hölgyközönség szives tudomására hozzuk, hogy Bécsi utunkból hazaérve az ottani kiállítás legujabb kalap-modelljeit beszereztük s azokat a Rákóczi-uti Moskovits palotában levő üzletünkben bocsájtjuk k. vevőink rendelkezésére.

Teljes tisztelettel

WESZTFRIED és KMETZ

Telefon 14-46.

A Vörös-Kereszt háborus délutánja.

Brém Lőrinc ünnepi beszéde.

Pompás keretek közt, magas színvonalu műsorral folyt le vasárnap délután a vármegyeházán a Vörös-Kereszt háborus délutánja. A vármegyeház díszterme olyan előkelő közönséget látott ez alkalommal falai közt, a minő csak kivételes ritka alkalomkor gyülekezik össze. A háborus jótékonyág nemes elméje, a Vörös-Kereszt magasztos feladata az egész társadalmat áthatja s a hányszor alkalom nyílik, sietve hozza meg áldozatát a nemes cél javára mindenki.

Az első sorokban ott voltak: gróf Széchényi Miklós megyés püspök, dr. Miskolczy Ferenc és Hlatky Endre főispánok, dr. Lábán Lajos táblai elnök, gróf Blankenstein János, Rimler Károly polgármester, Lukács Géza tábornok, dr. Karácsonyi János, dr. Vucskics Gyula, Brém Lőrinc kanonokok, Obrincák István, Kerner Pál tizedesek, Dálnoki Kovács Áron főtűzszórvos, Pally Lajos, dr. Mayer László és még számosan városunk előkelőségei közül, különösen igen előkelő hölgyközönség. A megyeháza díszterme zsúfolásig megtelt.

Az emelvény virágdíszben pompázott; ennek a virágos keretnek az összeállítására éppen úgy, mint magának a műsornak egybeállítására is Pally Lajosné előkelő izlését és fáradhatatlan agilitását dicsérik.

A műsor első száma Kubinyi László huszárhadnagy hegedűjátéka volt.

Shubert 1. Sonata, Bériot 7. hegedűhangverseny, Bach Air, Schubert Moment musical szerzeményeit adta elő befejezett, tökéletes művészettel. Kubinyi a hegedű legkiválóbb művészeinek egyike, a kinek pompás technikával előadott valamennyi zeneszáma viharos tapsokat provokált.

Dutka Ákosné szép szavallata után dr. Krüger Aladárné lépett az emelvényre. A közönség tüntető tapsokkal fogadta már fölépésekor a kiváló énekművésznőt, a ki ez alkalommal a háboru kezdete óta tizedszer lépett fel háborus jótékony ünnepélyen; vasárnap is, bár erős lázzal küzdve, a jótékony célra való tekintettel betegsége dacára betartotta a műsort. Semmi sem dicséri jobban Krügerné művészi tudását, mint hogy sem hangján, sem énekén nem volt észrevehető gyöngékedése; hangja tökéletes tisztán csengett, előadása kiválóan művészi volt, biztos énektudása abszolút könnyedséggel oldotta meg énekszámait minden nehézséggel s pompásan színezte azok valamennyi árnyalatát.

Műsoron Tosca nagy szoprán áriája szerepelt, de a közönség szünni nem akaró tapsaira még a Bohéméletből Amsette nagy áriáját és Bohms „Verbotenes Weg“ című bájos dalát is elénekelt, valamennyivel egyaránt lebilincselve a lelkes közönséget, mely viharos tapsokkal fejezte ki elismerését.

Az egyes énekszámokat zongorán Patzkó Sárika kísérte kiváló sikerrel, művészi lélessel.

Az ünnepi beszédet Brém Lőrinc kanonok mondotta. A kiváló szónok a szíveket, lelkeket magával ragadó beszéde mindvégig

tökéletesen lekötötte a hallgatóság figyelmét pompás előadásával, magasan szárnyaló gondolataival Brém Lőrinc beszéde úgy a gondolatok gazdagságával, miot a forma válszékosságával és művészetével egyaránt kimagaslott; a háborus áldozatkészségnek pompás apotheozisa volt ez a szónoklat.

„Áldozatok a haza oltárán“ címmel végigvezetett a hazafias áldozatkészség minden megnyilvánulásán. A legnagyobb áldozatot az hozza, aki életét áldozza a hazáért. Hőseinkről, katonáinkról, az Isonzó mellett, az orosz pusztákon az édes otthonra sóvárogva gondoló testvéreinkről, fiainkról kell elsősorban mélységes hálával megemlékeznünk. A katonai életnek ma csak első felvonása virágos, vidám és ünnepléssel teeli: mikor vig dalolással harcba indulnak. A második felvonás a harc, annak minden borzalmával; a jelszó: győzelem vagy halál. Aztán jön a harmadik felvonás: az érem a mellen — vagy a mankó. Legsomorubb az utolsó felvonás: azok az apró fakeresztekkel teletűzdelt katonatemetők, annyi viruló ifjú élet elhantolása. Annyi fiatal életre boruló siri éjszaka: ez a legsomorubb. Az áldozatok száma egyre nő, folyton jönnek a vesztéskimutatások, ezek a legsomorubb gyászjelentések.

Bármilyen áldozatokat kíván is ez a háboru, nem zúgolódunk, mert tudjuk, hogy nagy érdekek forognak kockán és mi minden áldozatot készséggel meghozunk, mert ez a haza nekünk minden. Feláldozzák magukat hőseink a haremazon, s nem vigasztaló az, hogy harc után 4-5 ször annyi az

oros halott, mint a magyar. Az orosz halott is sajnálatreméltó, mert hiszen a halál után nincs ellenség s a mi tegnapi harctér volt, az már ma néma, békes temető.

Nem lehet azonban az itthon maradtak áldozatait sem lekicsinyelni. A mi áldozatkészségünk a lemondás. Alig van héz, melynek ne volna kiért aggódnia s nincs elesett, a kinek halála saját szíven kívül még valakiét ne sebezne halálra. Mi itthon maradtak is hadban állunk és mi is megálloítottuk helyünket. Ha egy-egy jó hír nem is kellett mindig kitörő nagy lelkesedést, de viszont egy-egy kiszívargott orosz hír sem tudta a nemzetet lehangozni soha.

Áldoztunk, megtettünk mindent. Az országban nem állott meg egyetlen üzem s a hány millió ember elment, azok helyett az itthon maradtak dolgoztak. Költői lendülettel emlékezett meg a szónok különösen ama nemes lelkek munkájáról, kik lemondva kényelemről, minden munkásságukat itthon a haza szent ügyének szolgálatába állították. A Vörös-Kereszt annak Jobbkéz osztálya és a Jobb kéz konyhája bámulatos munkásságot fejtenek ki. Igaz, nem lehet mindenki e téren nagy, nem lehet mindenki Pally Lajosné (vitaros taps és éljenzés), de mindenki áldozhat tehetsége szerint s akkor valóra válik a költő szava:

„Árpád hős magzatjai felvirágoznak!“

A gyönyörű beszéd mélységes hatást tett a közönségre. Brém Lőrinc egyikét aratta legszebb szónoki sikerének. Percekig tartó tapsal és éljenzéssel ünnepelték a kiváló szónokot, a ki igazán a nagy időkhöz méltóan méltatta a haza oltárára letett nemzeti áldozatokat.

Funkenstein Rezső zongorajátéka zárta be az ünnepélyt, melyek viszhangja sokáig élni fog a jelenvoltak lelkében.

Holttest a hidlás alatt.

Egy uri asszonyt eltettek láb alól.

Váradszöllősen telepedett meg egy te mesvári gazdag uri család tagja: Keller Imréné a múlt év november havában. Kellerné Dávid Regina 46-47 éves asszony volt, kétszer ment férjhez, első férje vasutas, a második őrmester volt. A testileg nagyon erős asszony körülbelül 120 kiló az orvosi mérleg szerint. Édes anyja is elkísérte Váradra való útjában, de Nagyköcsétől nem messze egyik vasuti állomáson édes anyja lassallt.

Pár nap mulva Váradszöllősekre érkezett az anya s kereste leányát. Váradszöllős Nagy-utca 9. szám alatt, ahol lakást bérelt. Itt azt másélték neki, hogy egy elegáns ur érkezett Kellernéhez, együtt vacsorázott vele, majd kocsiára ültek s azóta egyiket se látták. Kellerné a lakbért kifizette s a kísérője valami fiúmei titkárnak mondotta magát. Kellernénél több ezer korona értékű ékszer volt s 2000 korona készpénz. Eltűntét a esendőrség tudomásul vette s nyomozott is, de eredménytelenül. Azóta pihent az ügy.

Néhány nap előtt Kellerné egy rokona, Zoltán Imre temesvári hadnagy a nagyváadi rendőrséghez fordult s nyomozást kért Ehrlich Imre fogalmazó két detektívvél kiment Szöllőse nyomozni s meg-

vizgálták a parasztházat, a melynek falain vérvonásokat fedeztek fel. A többről a falubeliek semmit sem tudtak, a fiúmei vendégről szóló mese pedig semmi alappal nem bírt.

A rendőrfogalmazó ekkor az istálló hidlását feszítette fel, ahol takaréknál tűzhely is volt. Ez alatt, méter mélységben

Keller Imréné arcon fekvő hatalmas aranyu holttestét találták, aki csudálattosképen ép volt.

A rajta levő zsiradék és a padló alatt levő sár konzerválták.

A vizsgálóbíró: Kolb Géza, Farkas István ügyész, Dajka Endre dr kapitány, Gerő Sándor dr és Fisch Áron dr törvényszéki orvosok mentek ki a helyszínre.

A holttest nyakát borotvával vágta el a gyilkos, kezét és lábát előbb zsinórral összekötözte. A holttestet, amely oszlásnak kezdett indulni, máhelyt a levegőre került, felboncolták.

Letartóztattak eddig három gyanúsítottat, egy megszökött. A lakásadókat tegnap kihallgatták. Molnár Sándorné vallomásától függ, hogy a rettenetes gyilkosságra kellő világosság derül.

Pénzüntézetek közgyűlése.

Vasárnap két előkelő nagyváradi pénzüntézet tartotta beszámolóját az elmúlt évről.

A Lezámitoló és Jelzálogbank közgyűlése.

A részvényesek élénk érdeklődése mellett tartotta rendes évi közgyűlést a Lezámitoló és Jelzálogbank. A részvényesek meglepőedéssel vehetik tudomásul azt az elért szép eredményt, amely az igazgatóság, de különösen Moskovits Miksa vezérigazgató körütekintő, buzgó működésének és kiváló szaktudásának köszönhető.

A közgyűlésen Sájbély Gyula m. kir. udvari tanácsos elnökelt, aki a jelenvolt részvényeseket üdvözölve, a közgyűlést megnyitotta. A határozatképeség konstatálása után felkérte Moskovits Miksa vezérigazgatót az igazgatóság jelentésének előterjesztésére.

A jelentésből a következőket közöljük:

A világháború a lefolyt üzletév alatt is lankadatlan erővel dult és tart még mindig fokozódott mérvben. Az eddig elért hadi és politikai eredmények tulszárnyaltak minden várakozást és a jövőre nézve megnyugvással és bizalommal tekinthetünk el és kedvező közgazdasági fejlődésre nyújtanak kilátást.

Az év első felében még a múlt évről áthozott drága pénz kedvezőtlenül befolyásolta az intézet jövedelmezőségét, javult azonban a helyzet a később beállott pénzben folytán, úgy, hogy megfelelő leírások mellett a múlt évi pénzügyi eredményt elérjük.

Főüzletágunk a jelzálog és ezzel kapcsolatos üzletek.

Az annuitások és kamatok hátraléka a nehéz idők dacára nem növekedett a múlt évihez képest, mi nagyrészen arra vezethető vissza, hogy üzleteink tulnyomó része jelzálog fedezettel bír.

Értékpapír tárcánkban más számbavehető változás nem fordult elő, mi, hogy hazafias érzéstől vezéreltetve, a hadikölcsönből saját részünkre K 200 000 jegyeztünk és ezzel az értékpapír állagot emeltük.

Saját jegyzésünkön kívül a hadikölcsönök sikere érdekében minden lehetőséget elkövetünk és erre nemcsak buzdítottuk üzletfeleinket, hanem számos kedvezmény nyújtása által hathatósan támogattuk őket is így az eddig kibocsátott kölcsönkötvényekből mintegy K 3.000.000 értékű jegyzést gyűjtöttünk.

Betérő üzletfeleinkkel szemben a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsítottuk. Habár ennek folytán 500.000 korona összegű betétet vettek ki, mégis betétünk 300.000 koronával emelkedett és 5.194.978 korona 39 fillért tüntet fel, ami kétségtelen jele ügyfeleink intézetünkbe helyezett bizalmának.

Tisztviselő karunk legnagyobb része a különböző hartegekben teljesít szolgálatot és örömmel jelenthetjük, hogy kitüntetésben és elismerésben volt részük, de elismerés illeti a kevés számú és nélkülözhetetlen felmentetteket, akik itthon megfeszített munkával igyekeztek az ügyforgalom zavartalan menetét biztosítani és fenntartani.

Hozzájárultunk úgy a hadi jótékony-célokhoz, valamint minden más jótékony-célú hatósági, vagy társadalmi acióhoz. Ez a törekvés vezet bűnünket, amikor a nagy idők emlékére a hadi rokkantak javára szereteti és tisztelt elnökünk, Sájbély Gyula magyar kir. udvari tanácsos ur nevére a jelen évi nyereség terhére 5000 korona alapítványt szándékozunk létesíteni, amire nézve javasoljuk, méltóztassék az alapítvány létesítését elhatározni és az alapítvány egyéb feltételeinek megállapításával igazgatóságunkat megbízni.

A zárszámadás szerint 1915. év 227593

K 41 fill. tiszta nyereséggel zárult, amelynek felosztására nézve indítványozzuk, hogy ezen összegből a tartalékalap gyarapítására 25000 K, az igazgatóság és vezérigazgató jutalmára alapezabály szerint 31356 K 46 fill., a felügyelő-bizottság elnök tiszteletdíjára 900 K, a felügyelő bizottság tiszteletdíjára 3000 K, a tisztviselők jutalmazására 4200 K, jótékony célra 5000 K, az 1915. évi szelvények beváltására szelvényenként 10, azaz tíz K, 150000 K, végül a még fennmaradó 8136 K 95 fill., 227593 K 41 fillér új számlára irassék elő.

Ezután a felügyelő-bizottság jelentését terjesztették elő.

A közgyűlés úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottság jelentését és a mérleget elfogadta s a felmentést megadta.

A választásokra került ezután a sor. — Felügyelő-bizottsági tagokká megválasztottak: Komlóssy József elnök, Balogh Kálmán, Rendes Izidor, Lindner Bernát, dr. Sente Gyula és dr. Símon Márton.

A kisorsolt igazgatósági tanácsosok helyébe történt választások után a közgyűlés az elnök éltetésével véget ért.

A Polgári Takarékpénztár közgyűlése.

A Polgári Takarékpénztár szintén vasárnap délelőtt tartotta évi közgyűlést. A jó nevű pénzüntézet, a háborús viszony dacára is szép eredményt ért el, amennyiben 200000 koronánál magasabb összeget mutathat fel a múlt évi nyereséggel.

Az intézet kabalében előfordult mozzanatok közül különösen kiemelendő az intézet élén álló vezérigazgató személyében történt változás.

Az új vezető Szóke Sándor nem új ember az intézetnél, akinek szaktudása, kiváló képességei reményt nyújtanak a részvénnyársaság további biztos fejlődésére és virágzására.

A közgyűlést dr. Kiss Döme igazgatósági elnök vezette; a részvényesek közül a következők voltak jelen:

Szödy Nándor, Székely Sándor, dr. Kiss Döme, Szóke Sándor, dr. Békefi Gyula, Lédér Manó, Varró Domokos, Stern Mózes, Schwartz Márton, dr. Weisz Márton, Hirschmann Ede, Ince Lajos, Nagy György, Goldstein Herman, Szandicz Mór, Klein Károly, dr. Rokszin György, Wohl Helén, Aufrecht Mór, Wiener Jenő, Kovács Kálmán, Schönberg Armin, Lamm Mór, dr. Feldman Armin, Neuländer Mibály, Steiner Emil, Frankl Zsigmond, dr. Ehrlich Kálmán, Erdő Ernő, Lebovits Hugó, Waldman Ödön, Schwartz Albert, Baraa Arthur, Fleischacker Hugó részvényesek.

Dr. Kiss Döme elnök üdvözölte a megjelent részvényeseket, konstatálja, hogy a tétbe helyezte 59 részvényes 5052 részvényt s jelen van 31 részvényes, 4178 szavazat képviselésben, a gyűlés a helyi lapokban meghirdetett s így az határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Békefi Gyulát, a hitelesítésre pedig Grósz Simon, Ehrlich Kálmán és Szandicz Mór részvényeseket kérte fel.

Ezután Szóke Sándor vezérigazgató felolvasta az igazgatóság következő jelentését:

A múlt évi közgyűlésen mandátumot nyert igazgatóságunk arra nézve, hogy a háború folytán előállott és előállható veszteségeket a tartalékalap terhére leírassa: Ezen megbízatáshoz híven az igazgatóság szakszerű körültekintéssel a takarékpénztár kihelyezéseit az elmúlt esztendőben megvizsgálván, mindazon cselekvő tetteket, melyek rosszá váltak, a takarékpénztár aktív vagyonából kihalított s ezek most már a t. Közgyűlés elé terjesztett mérlegben nem is szerepelnek. Ily módon sikerült a takarékpénztárunk állandó jöveelmezőségének bázisát is lefektetni.

Az elmúlt esztendőben id. Moskovits Mór és Wechsler Adolf urak, igazgatósági tagjaink, megrongált egészségi állapotukra való tekintettel, takarékpénztárunknál viselt igazgatói állásukról lemondottak, utóbb nevezett időközben el is halt.

Amidőn ezt a t. Közgyűlésnek megilletődéssel bejelentjük, nem mulaszthatjuk el kifejezést adnunk teljes elismerésünknek szon fáradhatatlan és ügybuzgó munkálkodásáért, amelyet nevezettek intézetünk érdekében kifejtettek.

Jelentjük továbbá, hogy takarékpénztárunk volt igazgatósági tagja és vezérigazgatója Aczél Zsigmond ur változott viszonyaira való hivatkozással kérte nyugdíjaztatását s 1916. január 1-én nyugdíjba is lépett.

Takarékpénztárunk vezetésével az igazgatóság Szóke Sándor igazgatót bízta meg.

A tisztviselőkarból hatan a harcúterén teljesítik kötelességüket, kik közül Gerő Sándor régi kipróbált, megbízható munkatársunk 1915. szept. 30-án kötelességének teljesítése közben meghalt. Emlékét az igazgatóság jegyzőkönyvileg megörökítette.

A harcúterén levő tisztviselőink itthon maradt családjai megélhetésére szükséges összegeket igazgatóságunk továbbra is folyósítja.

Jelentjük a Közgyűlésnek hogy múlt évi eredményünk K 200932 60, hozzáadva az 1914. évről áthozott K 2576 34, összesen K 203508 94 fillért teszen ki s kérjük a t. Közgyűlést, méltóztassék elhatározni, hogy abból osztalékra 20000 drb részvény után a 7 K összesen 140000, tartalékalapra 25000 K, 10 százalékos igazgatósági jutalmakra 20093 26, 3 százalékos felügyelő bizottság jutalmakra 6027 97, 3 százalékos vezérigazgatói jutalmakra 6027 97, nyugdíjalapra 4018 65, jótékony célra 500 K, összesen 201667 85 fillér adassék, míg a fennmaradó K 1841 09 fillér új számlára vitessék át.

Majd a nyugdíjalap zárszámadását olvasták fel. A nyugdíjalap vagyona 1915. december 31-én 78681 K 53 f.

A felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után a zárszámadást, mérleget és nyeresemény felosztási javaslatot elfogadták s a felmentvényt megadták.

A felügyelő bizottság tagjaivá 3 évre újból Róz Simon, Szalai József és Székely Sándor káptalani főszámvevő választottak meg.

A választmányi tagokká egyhangulag a következők választottak be:

Kaczvinszky Andor, Rednik Gábor, Francz Zsigmond, dr. Váli Péter, Keller József, Wiener Jenő, Helfi József, Dévald László, Kirch Árpád, Wohl Helén, dr. Rokszin György.

Indítványt senki nem adván be, elnök megköszönte a részvényesek megjelenését s a közgyűlést éljenzés mellett befejeztette.

Alapított 1847-ben. — Számos kitüntetés. — Több ezer elismerő levél.

ÓRÁK

ékszerek részleltizetésre

BRAUSWETTER JANOS, Szeged

Nagy képes árjegyzék ingyen!

Mindenféle aranytárgyakat, törött aranyat, arany pénzeket legmagasabb áron készpénzért vásárolok, kérem hozzám bizalommal beküldeni.

Titkári jelentés

A nagyváradai Katolikus Kör 1915. évéről.

— Irta és a Kör 1916. márc. 12. iki közgyűlésén felolvasta: dr. Imrik Gusztáv. —

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Katholikus Körünk az elmúlt évben nevezetes évfordulóhoz jutott. 1915. november 3-án éppen 20 esztendeje volt annak, hogy alakuló közgyűlésünkön kigöngyöltük a nagyváradai Katolikus Kör zászlaját, a katolikusok szellemi, anyagi és társadalmi érdekeinek előmozdítása, a vallásérkölesi szellem, a hazafias irányú közművelődés és az összetartás öregbítése végett. Nyíltan, bátran és szabadon lengettük zászlókon a három lelkesítő jelszót: Istenért! Királyért! Hazáért! E fellépés természetes folyamánya volt, hogy katolikus társadalmunk csendesen kezdett kilépni rideg közönyéből, lassan lassan csoportosultak a zászló alá városunk katolikus férfiai, boldog emlékü Palotay László apátkanonok, az olasz hívek volt plébánosa hívó szavára egybegyűltünk a Körnek karácsony ünnepén átadott régi egyleti helyiségébe s hozzákezdünk egyesületünk gyermekkorához.

Körünk az első 10 év jubileumát méltóan igyekezett megünnepelni. A 20. ik évfordulóján azonban átsiklott. Nincs most helye az ünneplésnek, hacsak nem nagyjainkról, hőseinkről emlékezünk. De ha nem is adunk helyet most a jubileum gondolatának, lehetetlen, hogy a legszentebb hálaérzettel ne forduljunk egy pillanatra az isteni Gondviseléshez, aki megengedte, hogy a gyermek ifjává, sőt férfivá fejlődjék; aki megengedte, hogy Katolikus Körünk ma már megismosodva lépje át a 3. ik évtized küszöbét, aki egyesített bennünket a szent célra a krisztusi igazságoknak megértésére, az életbe átültetésére s meghonosítására.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Egyesületünk 20. ik évének elsőrangú mozzanata világi elnökünk múlt évi megválasztása. Az isteni Gondviselés rendelte, hogy az érdemekben gazdag nagyváradai kir. tábla élére olyan férfiú lépett, aki példás katolikus életével, szeretetreméltó előkelő modorával, kiváló képzettségével és tudásával városunk katolikus társadalmában rövid idő alatt önzetlen tiszteletet követelt magának s így választmányunk egyhangú örömmel birta meg eme előkelő férfiut az üresedésben levő világi elnöki székbe; mert jól következtetett, amidőn tőle körünk további életében feltétlenül értékes gyümölcsöket várt.

Világi elnökünk beköszöntője emelkedett szellemű buzdító szavai annál nagyobb beccsel visszhangoznak szívünkben, mert azok tartalmába egyévi vezető működésével életet is öntött. Ismerve egyesületünk szabályait, melyek a politikát kizárják, ismerve körünk multját, mely a szabályok lelkiismeretes betartását e téren is igazolta, teljes bizalommal tárta elő ama feladatokat, melyek katolikus körünkben megoldásra várnak. Kezdeményezést, fejlesztést és támogatást hangsúlyozott minden törekvésben, mely katolikus körünk eddigi életéhez méltó, szép és nemes. Ezekre lelkesített minket keresztény katolikus hitünk igaz megvallásával, mindenkor tisztelve és szeretve másvallású honpolgárainkat is, sőt velük vállvetve törekedve a haza boldogítására különösen most, amikor a ránk erőszakolt háboru annyi szenvedést hoz ránk.

Hogy világi elnökünk nagy hatást keltő beköszöntője működésének csak kezdete volt, bizonyítja egyesületünk mult évi élete, amelynek minden aktusában ott látjuk körünk élén. Példás egyszerűsége és finom figyelme nem kerül ki katolikus egyesületünk legkisebb életérdekeit sem s így nem esoda, ha egyesületünk ügyeit, jelenét, multját már teljesen ismeri.

Nem titkolhatjuk tehát örömlünket, amikor olyan férfiú állott világi elnök gyanánt dr. Karácsonyi János egyházi elnökünk mellé, akinek egyénisége a Katolikus Kör előkelő szerepét és kiváló súlyát nap mint nap ki felé is kifejezésre juttatja.

Mi sem természetesebb, minthogy ügybuzgó elnökeink katolikus körünknek újabb lendületet adtak, mely teljesen méltó azon kerethez, mely egyesületünket a harmadik évtized elején díszíti, amidőn körünk erőben nagyot gyarapodva és fejlődve napról napra végzi fontos tennivalóit a keresztény kultúra szolgálatában.

Egyesületünk e szívet leltet nemesítő kulturája az elmúlt 1915. évben is jelentős arányokat öltött, s hogy anyagi eredményt is mutassunk fel, előadásainkat ismét egybekapcsoltuk a háborus jótékonyssággal. Emellett legfőbb célunk vala, hogy közönségünkben igazságos hadjáratunk iránt a lelkes hangulatot és bizalmat ébren tartjuk. Így 1915. évi működésünk is minden mozzanatában igyekszik visszatükrözni a világháboru 2. ik esztendejének szükségait és kötelességeit és dicső győzelmeit.

Háborus délutánaink, sétahangversenyeink, nagybőjti közművelődési tanfolyamunk a háboruban megvakult katonákat, a Vörös-Kereszt fehérnemű osztályát, a Jobbkéz hadikonyhányát, nemkülönb a bolgár Vörös-Keresztet is szolgálják. Kiváló szónokaink, előadók, előkelő hölgyközönségünk, zenei kitűnőségeink siettek irodalmi és művészi számukkal építeni a keresztény kulturát katolikus körünkben, melynek nagyszabású csarnoka Szent László terme a telt házat már megszokta.

Itt közöljük megtartott összes előadásaink sorozatát.

A vetítő esték sorrendjei: A háboru vezéréiről. (január 5.) dr. Krüger Aladár; Havretől Csingtauig. (január 12.) dr. Lestyán Endre; A katona éleiről. (január 19.) dr. Papp Károly; Az északkeleti Kárpátokról. (január 26.) Kiss István; Szerbiáról. (február 9.) dr. Karácsonyi János; A Krupp gyártóról. (február 16.) dr. Krüger Aladár; Szent Pétervárról és Moszaváról. (február 23.) dr. Némethy Gyula; A Garda tóról és Arcó vidékéről. (március 9.) Ruzitska Gyula; Küzdelem a levegő meghódításáért. (márc. 16.) Bordé Ferenc; Otödiki lappöldi utam. (március 23.) Báthory Ferenc; A limanóvái csatákról. (október 7.) dr. Vueskies Gyula; A mazuri csatákról. (október 12.) dr. Vueskies Gyula; A téli háborúról. (október 19.) dr. Krüger Aladár; A szerbiai harcokról. (okt. 26.) Rédey Kornél; Bulgáriából. (november 2.) dr. Géczy József; A háboru és művészet. (november 9.) dr. Némethy Gyula; A tengeraltjárókról. (november 16.) Bertram Brunó; A galiciái és orosz-nyelországi harcokról. (november 23.) dr. Karácsonyi János; A sebesült katonák ápolásáról. (november 30.) dr. Popovics Miklós; Az oroszok ökörmézei és máramarosi betöréséről. (december 7.) dr. Papp Károly; A különböző harcokról. (december 14.) dr. Géczy József; A Dardanellákról és Boszporuszról. (december 22.) dr. Némethy Gyula; Krisztus születése idejéről. (december 28.) dr. Pataky Arnold.

A közművelődési tanfolyamon a nagybőjti folyamán következő előadásokat tartottunk: Az evangéliumok hitelességéről. (febr. 19.) dr. Pataky Arnold; A nevelés ideáljáról. (február 26.) Szilágyi Dózsa; A sajtó és lelkiismeret. (március 7.) P. Bernhard Zsigmond S. J.; A nagy természet titkairól. (március 12.) Bertram Brunó; Cluny béke tanyája ököljog korában. (március 19.)

dr. Némethy Gyula; Jeruzsálemről. (márc. 25.) Follmann Géza).

A háborus délutánok előadásait, melyek közzé Szent László ünnepélyünket is soroztuk, dr. Rédey Kornél (február 2.) Az európai népek háboruja és kulturaközössége; dr. Kovács S. János (március 14.) A háboruk hatása a nemzeti és gazdasági életre; dr. Karácsonyi János (május 2.) Szent László és az oroszok és P. Trefán Leonárd (december 19.) Régi utak a háborus világ új élete felé, szolgáltatták.

A legmélyebb hálával emlékezünk meg városunk és társadalmunk előkelő urasszonyairól, leányairól s férfairól, kik zene és ének számaikkal ékesítették előadásaink keretét s tették vonzóvá a keresztény igazságokat. Így dr. Báthory Oszkárné, Gyórfy Józsefné, dr. Krüger Aladárné, Pálffy Jenőné, Bagossy Ella, Barabás Erzsike, Osanády Lujzika, Kalenda Boriska, Kövér Ilonka, Patzkó Sárika, Seb Gitta, Somló Aranka, Szokoly Erzsike, Fogarassy János, Gödör László, Szentlélek Kálmán, Takácsy Dénes, Tóth Elek, valamint a tanítóképző intézet ének és zenekara.

Külön emlékezünk meg a m. kir. honvédszenekarról s ennek kiváló karnagya Scharf Károlyról. Honvédszenekarunk minden egyes alkalommal a legkiválóbb zenei élvezetben részesít bennünket. Scharf Károly minden zeneszámnál remekel s nem egyszer zenei finomságokban gazdag kompozícióval szerez közönségünknek nagy örömet s élvezetet.

Amidőn zenei életünk katolikus körünkben jóformán aranykorát élte, amidőn Beleznay férfikara háborus délutánainkon, Szent László ünnepünkön s közművelődési tanfolyamunkon egyik dicsőséget a másik után aratta, akkor szűnt meg dobogni 1915. szeptember 26-án egy nemes költői szív, akkor költözött el választmányunk egyik legérdemesebb tagja, a nagyváradai katolikus körnek alapítása óta zenei tekintélye és vezére, aki két évtizeden keresztül minden tudását és igyekezetét önzetlenül bocsította egyesületünk rendelkezésére s olyan zenei életet teremtett meg nálunk, hogy e tekintetben bármelyik fővárosi katolikus egyesülettel felvehetjük a versenyt.

Kedves és szeretetreméltóságáról országsszerető ismert Beleznay Antalunknak hervadhatlan érdemei vannak katolikus körünk egész életében. Nincs ennek olyan mozzanata, amelyhez lankadatlan, fáradságos munkája ne járult volna.

Októberi választmányi ülésünkön a szívünk mélyéből érzett szomorúság hangján jelentette világi elnökünk országos hírű dal-költőnk váratlan elhunytát. Özvegét s gyermekeit felkerestük vigasztaló sorainkkal s elhatároztuk, hogy az irodalmi és művészeti osztály emlékezetének külön ünnepélyt rendez, méltó siremlékének felállítására céljából társadalmi mozgalmat indít. Hogy mily fényes sikerrel oldotta meg feladatát irodalmi és művészeti osztályunk, azt már ideai működésünk méltatásánál fogjuk fontolóra venni. 1915. évi jelentésünk keretében még mindig oda képzeljük magunkat Beleznay Antal koporsója mellé buzgó imánkkal, hogy tehetségét, művészetét fáradszátlanul és oly sokszor áldozta.

Beleznay Antalnak hirtelen elhunyt szép fejlődésnek indult zenei életünket próbára tette volna, ha dr. Vueskies Gyula egyházi alelnökünk mint az irodalmi és művészeti osztály elnökének praktikus indítványát fel nem karoljuk. Választmányunk megszervezte a zenei osztályt, mely most már hivatalva van az irodalmi és művészeti osztállyal karöltve katolikus körünknek zenei életünk intenzív gondoskodni. E zenei osztályban katolikus körünk legkiválóbb muzikusai foglalnak helyet s hogy Resch Mihály zenetanár vezetésével lett eddigi munkájuk elsőrangú, bizonyítja az eddig tapasztalt fényes sikerek, melyekben körünk tagjainak a közelmúlt időkben

alkalmuk volt gyönyörködni. Resch Mihály komoly buzgalmának egyik sikere a katolikus kör dalárdájának gyors életre hívása s szerepelése. Micsém természetesebb mint a világszerte óhajtott béke beálltával dalárdánk s egyáltalán zenei életünk szerencsésebb keretek közt fog munkálkodni, mert hiszen a jóhangu vitézek majdnem mindnyájan hadbavonultak.

Az elmúlt 1915-ik esztendőben tehát katolikus körünk a közművelődési tevélyamon 6 előadást, 4 háborús délutánt, 2 sítáborversenyt, (január 10. és február 14.) 23 vetítő előadást s a múlt évi jelentésünkben már kiemelt Belopotoczky gyászünnepelet, összesen tehát 36 előadást rendezett. A 20 filléres belépődíjából befolyt közel 1200 korona jövedelmet a már említett jótékony célokra rendeltetési helyükre juttattuk.

A temesvári katolikus kör múlt évi július 25-én megtartott közgyűléséről egy nagyon is megízlelhető határozatot küldött át pártolás céljából választmányunkhoz. A jelenleg dúló világháborúban Olaszország hűtlenségére és teljes erkölcsi züllésére bivatkozva, a pápa szabadsága és a Szentszék függetlenségének biztosítása érdekében szálított sikra testvéregyesületünk, amidőn elérkezettnek látta az időt, hogy az Anyaszentegyház látható fejét, Krisztus földi helytartóját, Szent Péter utódát, a katolikusokat összességében és egyenkint mélyen lealázó helyzetből minden áron ki kell szabadítani. Indítványt terjesztett elő a temesvári katolikus kör, hogy Öszentsége szabadságát és a római Szentszék függetlenségét helyre kell állítani s a legközelebbi békekonferencián nemzetközi biztosítékokat kell szerezni annak érdekében, hogy az egyház feje ezen öt minden kétségen felül megillető függetlenségtől, melyre mint szabadságának alapjára az egyház kormányzásában nélkülözhetetlen szükség van, többé megfosztható ne legyen.

Katolikus Körünk választmánya teljes szívvel-lelékkel támogatta a temesvári Katolikus Kör megbecsülendő törekvését a katolikusok százmillióinak ezen legbuzgóbb óhaját, hogy Öszentségének és a római Szentszéknek a teljes szabadság és függetlenség nemzetközi uton biztosíttassék. Igaz ugyan, hogy kicsiny ahhoz egy Katolikus Kör, hogy ilyen nagyszabású dologban jóformán világra szóló igazságot juttasson a diadalra, mégis vállvetve támogatunk kell a felette üdvös mozgalmat szentséges Atyánkért, Anyaszentegyházunkért, mert hisz a tenger is cseppekből áll s az igazság cseppeit, az igazság szavát a mértékadó tényezőknek, fejedelmeknek, államférfiaknak, valamint a népeknek is meg kell szívlelni.

Ezért a temesvári testvéregyesület megindította mozgalmat egyhangú lelkesedéssel karoltuk fel, felirat utján kerestük meg az Országos Katolikus Szövetség elnökségét, valamint a Katolikus Népszövetség elnökségét, indítsanak országos mozgalmat szentséges Atyánk szabadságának és a római Szentszék függetlenségének érdekében s igyekezzenek odahatni, hogy ezen országos mozgalmat édes hazánkban minden katolikus szervezet megújítsa tegye.

Katolikus Körünk védnök meggyesfőpásztorunk gróf Széchényi Miklós múlt évi május 7-én ünnepelte áldozópapéságának 25-ik évfordulóját. Mélyen vallásos lelke és szerénysége az ünneplést elkerülte a háboru zajában; a magyarok Nagyasszonyának máriacelli kegyhelyére vonult hálaadásért, ahol különben is évenként meg szokott fordulni az Apostolok Királynéjánál. Katolikus Körünk védőjét negyedszázados papi jubileumán sürgöny utján üdvözlöttük s kériük az Ur Jézust, hogy Szentséges Szívéhez példásan ragaszkodó apostolát további lelki diadalaiban győzelmesen vezérálja. Önegyméltóságá hálással köszönte meg a Katolikus Kör kifejezett jókívánásait.

Fetser Antal győri megyéspüspök ur,

egyesületünk tb. elnöke március 25-én tartotta Győri püspöki székhelyénél. Katolikus Körünk meleg szívvel üdvözölte régi pártfogóját és hatalmas támaszát, teljes lélekkel vevén részt híveinek imájában, hogy az Ur apostoli munkáját és törekvéseit mindig áldásával támogassa. Tb. elnökünk válaszában a neki jól esett megemlékezést szeretetteljes hálával köszönte meg.

Grócz Béla öméltsága nagyprepostá nevezetvévén ki, választmányunk régi nagyérdemű tagját küldöttség útján üdvözölte.

Ezeken kívül választmányunk üdvözölve leveleket küldött dr Székely István kir. udvari tanácsos, egyetemi tanárnak, Szirmay L. Árpádnak, Brém Lőrincnek a nagyváradi székeskáptalan tagjaivá történt kinevezése alkalmából, Siket Traján választmányi tagtársunk posta és távída főigazgatóvá történt kinevezése, dr Némethy Gyula tanárunk, katolikus körünk illusztris előadójának 25 éves papi jubileuma, dr Pataky Arnoldnak budapesti egyetemi tanár és Schuch Károly egyesületi házunknak honvédőrnaggyá történt kinevezése alkalmából.

A háborús viszonyok változatlan volta indította a nagyváradi kir. kath. jogakadémia dékánját és tanárait arra, hogy a kath. kör szükséges helyiségeit a jelen tanévre is kérelmezzék a jogakadémia előadásainak céljaira. Választmányunk teljes készséggel méltányolta az érdekes jogi kar kérését s a legnagyobb készséggel engedte át a kívánt tereket a jogakadémiának.

Egyesületünk tagjai közül még mindig igen sokan küzdenek a börténen, közel két esztendeje védelmezvén temérdek fáradalommal és szenvedéssel édes hazánkat. A háboru követelte életéldozatokból kath. körünk a múlt évben is kivette részét. Földváry Mihály a nagyváradi prem. főgimnázium érdemes tornatorná, katolikus körünk buzgó tagja, a gimnáziumi ifjúság szeméfenye múlt évi október 19-én a doberdói fensíkon az Isonzó fronton súlyosan megsebesült s október 29-én Cilliben Stájerországban példás katolikus lélekkel költözött a nemzet vértanúinak országába.

Egyesületünk többi tagjai közül is sokat szólított magához a Gondviselés. Igy Bunyitay Vince c. püspök, kanonok, dr Wallner Ödön, Szébeny Gyula, Fata Sándor, dr Podbradszky Rezső, Beczkay Lajos, Kozma Samu, Martos Ede, Ujfalussy Géza, Pekanovits Imre. Nyugodjanak békében!

1915 év folyamán összesen 48 új tagot vetünk fel. Kilépett 16 tagtársunk s így a természetes szaporodás 32 új tagot tüntet fel. Jelenleg katolikus körünk 628 tagot számlál. Ezek között 579 helybeli, 49 vidéki.

Az alapító tagok sorába múlt évben Grócz Béla nagyprepost is Brém Lőrinc kanonok urak jelentkeztek.

Körünk pénzügyi helyzete még sohasem tüntetett fel oly kedvező eredményt, amit 1915. évi számadásaink bizonyítanak. Nemcsak tartozásainkat egyenlítettük ki, hanem a háborus esztendő dacára 1570 korona 15 fillér pénztári maradványunk is van. Ez örvendetes jelenség nagyrészt azon odaadó, fáradhatlan munkában és szakértslemben teljeltja alapját, amellyel Sürger Bertalan egyesületi pénztáros körünk pénzügyeit már 4 év óta ellátja.

E pénzmaradványból 1000 koronával kezdjük meg körünk épületének s butorzatónak fenntartási alapját.

Egyesületi könyvtárunk 1915. évi forgalma oly nagy volt, mint az előző két év együttvéve. Ez indította választmányunkat arra, hogy a különösen kedvelt szépirodalmi műveket jelentős számban fogja gyarapítani s a tagok szórakoztatására bocsátani.

Körünk házagnya Schuch Károly honvédőrnagy még mindig Aradon teljesít katonai szolgálatot s így hivatalának ellátását Jánossy Aurél dicsérendő pontossággal látta el. Hogy katolikus körünk értékes butor-

zatát és felszerelését minél biztosabban gondozzuk és megőrizzük, helyettes háznagyunk, Barza József, Banyik Sándor, Kovács Kálmán és Tátray Sándor tagtársaink szíves, odaadó közreműködésével elkészítette azok leltárát, amely szerint egyesületünk butorzata és felszerelése 40926 kor. 68 fillér értéket képvisel.

Hacsak egy futó pillantást vetünk csupán belső berendezésünk értékére, ha eigondoljuk azt, hogy országiszerte híressé vált gyönyörű kulturalotánkon kívül ezt is fejedelmi jövedőknnek, Istenben elhuvyt Belopotoczky Kálmán püspöknek köszönhetjük, ugy vesztességünket csak akkor érezzük igazán, amidőn egyesületi életünk egy év folyamán végigtekintünk s megiszivleljük, hogy munkálkodásunknak tért, helyet és kényelmet egy olyan nagy szív biztosított, a mint csillag tündöklött közöttünk, bár a gyogása az isteni Gondviselés határozatából földi pályafutásában nálunk rövid ideig tartott.

Választmányunk tehát gondoskodott arról, hogy fejedelmi alapítónk emléke neeszt a jegyzőkönyvben legyen megörökítve, hanem a szívekben is. Midőn egyházi üléseink októberi választmányi ülésünkön előterjeszté, hogy Belopotoczky püspök síremléke elkészült, midőn katolikus körünk a sír gondozását és halottak estéjén kivilégítését évenként kötelességévé nyilvánította, ennek végrehajtásával barmegyát megbízott gondoskodtunk arról is, hogy elhuvyt jövedőnk végrendelete végrehajva legyen. Az elköltözött nagy lélek nem kívánt egyebet tőlünk végrendeletében, mint egy Miatyánkot lelkéért. Ehhez képest elhatároztuk, hogy az igazgató választmány a kör tagjaival együtt évenként halottak estéjén meg fog jenni legnagyobb jövedőjének, Belopotoczky Kálmán püspök, nagyprepostok sírjánál s közös imában fogja kérni a Mindenható részesítse a menyország örömeiben azt, aki földi életében mindenét a jó Isten dicsőségére fordította. Azt is elhatároztuk, hogy évenként halála évforduló napján, december 15-én a váradolasi plébánia-templomban szentmise áldozatot mutatunk be lelkéért.

Ilyen uton akarjuk megörizni szívünkben a mai korba igazán beleillő nagy apostolnak ragyogó emlékét.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Második háborus esztendőnkéről nyujtott jelentésünk után kötelességszerűen jelentjük a tisztelt közgyűlésnek, hogy két évi megbízásunk lejárt. Munkánk fölött méltóztatásnak méltányos bírálatot gyakorolni. Amikor pedig tisztünket a mélyen tisztelt közgyűlés kezeibe letesszük, azon hazafiai fohással zárjuk jelentésünket, hogy a jóságos Isten a következő két évben s azon túl is dicsőséges béke áldással nyujtsaon Katolikus Körünknek alkalmat eredményes, hazafias, keresztény kulturmunkára.

A Vörös-Kereszt közgyűlése.

Grócz Béla nagyprepost tiszteletbeli taggá választása.

Az Orsz. Vörös-Kereszt Egyesület nagyváradi fiókja tegnap, vasárnap délben tartotta előbb választmányi, majd közgyűlést.

A választmányi ülésen a kisebb belső ügyeket intézték el, a közgyűlésen pedig az egyesület egyik kiváló tagja, bőkezű pártfogója és áldozatkész támogatója iránt róttá le háláját az egyesület.

A közgyűlésen jelen voltak: Hlatky Endre főispán elnök, dr Fráter Imre ügyvezető alelnök, Rialer Károly, dr Hoványi Géza, Németh István, dr Gyöngyössy István, Tatár Zoltán, dr Nagy Ignác, továbbá Palágy Lajosné, Nagy Odónné, tordai Molnár Gézáné, Petry Gyuláné, Tatár Zoltánné, Bögös Lejosné.

Hlatky Endre főispán hivatkozva a választmány határozatára, kéri a közgyűlést, hogy Grócz Béla nagyrépostot az egyesület tiszteletbeli tagjává válasszák. Grócz Béla valóságos apostoli működést fejt ki; napról napra tekintélyes összeget áldoz a különféle jótékony célokra, s mintegy kétszáz keresi szokat a társadalmi sebeket, melyek enyhítését adományaival gyógyítja. A Vörös-Kereszt Egyesületet is már többször kereste fel támogatásával, előbb százakat, egy ízben pedig ezer koronát adományozott az egyesületnek. Csak kötelességét teljesíti az egyesület, ha a kiváló főpap és áldozatkész emberbaráttal szemben elismerését kifejezésre juttatja. (Helyeslés.) Indítványozza továbbá, hogy a közgyűlés határozatáról szóló jegyzőkönyvi kivonatot küldöttség nyujtsa át Grócz Béla nagyrépostnak.

Az indítványt elfogadták s a jegyzőkönyvi kivonatot átnyújtására Hlatky Endre elnököt, özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné társelnököt, dr Fráter Imre ügyvezető elnököt, tordai Molnár Gézánt, Pallay Lajosné, Rimler Károlyt és dr Gyöngyösi Istvánt kérték fel.

Ezután az Országos Vörös-Kereszt központjának Budapesten tartandó közgyűlésére a nagyváradi fiók képviselőjében Hlatky Endre főispán elnököt, özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné társelnököt, dr Fráter Imre ügyvezető elnököt, tordai Molnár Gézánt, dr Hoványi Géza országgyűlési képviselőt, Hoffbauer Pál pénzügyárókat és dr Konrád Bélát küldték ki.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

A Preisz család kihallgatása.

A vasárnapi és hétfői nap jórészt a Preisz család kihallgatásával telt el.

Vasárnap.

Balás Elemér elnök reggel fél tizkor nyitotta meg a tárgyalást özevgy Korolnay Andrásné tanu kihallgatásával. A hadapródiskolában főzőnő volt a tiszt konyhán a tragédia idejében.

Majd Vass Károly detektívét hallgatták ki, aki elbeszélte, mily ügyesen tudta meg, hogy a főhadnagy egy őrmesterné iránt érdeklődik, aki azóta nagyon elzüllött. A főhadnagy legénye azt mondta neki: sohse látta, hogy egy tiszt így bánjon a feleségével. Preiszné panaszkodott, hogy az ura meg is verte. Ugy tapasztalta, hogy az asszony férjét szereti.

A vasárnapi főtárgyalásnak egy másik érdekes tanuja volt Preisz János, budapesti magánzó, azelőtt építésmester.

Elmondja, hogy az unokaöccsét néhai Preisz Károlyt neki kellett segíteni. Folyton zaklatták pénzért, mert az asszony könyveműn költsékes volt. Perzsa szőnyeg volt a szobájában és függöny az ablakon.

Nekem harmincegyezer forint vagyon van — méltatlankodik Preisz János, de a lakásban harminchat forintba került a pokróc.

A legsúlyosabb vádja vallomásának az volt, amikor Preisz János kijelentette, hogy birtokában van egy levél, amelyben a vádlott újból anyagi segítséget kérve, azt írja: ha nem kap pénzt agyonlövni, ez urát!

Erre aztán a vádhatóság képviselője nyomban indítványt tett, hogy ez a levél beszereztesse.

Mielőtt ebben a kérdésben döntenék — mondja az elnök — ismételtén felhívom a tanut gondolkozzék jól, hogy van e ily súlyosan terhelt levél a birtokában?

Preisz János kissé elgondolkozik, aztán megszólal:

— Biztosan tudom, hogy van. A feleségem mondta.

A bíróság elhatározta a levélnek az államrendőrség utján való sürgős beszerzését.

Hétfőn

az elnök kijelentette, hogy a lefoglalt leveleket az államrendőrség megküldötte.

Gruber Alfréd százados az első tanu. Preisz főhadnagy kártyaszünetéről ad felvilágosítást. Ramsit játszottak. Az őszi gyakorlaton egyszer jelenlétében vesztett 150—200 koronát. Nyert is.

Preisz Jánost szólította ismételtén az elnök:

— Az ön tegnapai vallomása alapján a pesti rendőrség megjelent felesége lakásán és lefoglalta Preiszné leveleit.

Az elnök felolvasta a rendőrség jegyzőkönyvét. Preisz Jánosné önként átadott nyolc Preisz Károlynétől származott levelet. Többet megsemmisített. Preisz Jánosné azt vallotta, hogy a vádlott régebben írt levelet, hogy a férje agyonlövni magát, ha nem segítenek rajta. A lefoglalás vasárnap délután 6 órakor történt.

Méltóztatik látni, — mondja az elnök — hogy lényegesen különbség van az agyonlövés és az öngyilkosság között.

— Tévedtem! — feleli csendes megadással a tanu.

Preisz Károly pesti bádögösmester tett vallomást. A testvérétől tudta, hogy fia anyagi zavarokkal küzd. Fia fiom, előzőkeny ember volt. Az asszonyról nem hallott kedvezőtlen híreket, csak feltűnően, rövid bukjel szoknyában járt.

Preisz Irén következett most; esinos, fiatal leány. Kijelenti, hogy haragot és gyűlöletet érz a vádlott iránt. Elhunyt fivére becsületét igyekszik menteni. Preisznéről azt állítja, hogy urától azt mondta: hidegvérrel megölné, ha megcsalná. Látta, hogy boldogságuk kihűlt. Egyszer Preiszné azt mondta neki, legyen szívesen és tartson gazdag barátokat, férjének meg azt mondta, hogy tartoznak egy gazdag barátot. A vádlott panaszkodott, hogy a férje üti.

Preiszné észrevételeiben sorra igyekezett cáfolni a tanu vádjait.

Id. Preisz Károlyné

a következő tanu. Idősebb asszony, akit tolmács segítségével hallgatnak ki.

Elmondja, hogy ellenőzték fiuknak a házasságát, mivel még fiatal volt, s gondolták, hogy a menyasszonynak még jobb partija is akadhat.

Elnök: Volt-e tudomása arról, hogy fiának adósságai vannak?

Tanu: Csak annyit tudok, hogy sógorom 500 koronát fizetett ki a fiamért.

— Érintkezett fiával a házasság után, volt náluk látogatóban?

— Csak egy néhányszor, így az esküvő után 8 hónappal, mikor az asszony ikreket szült. Fiam távlatilag hívott le Pécsre. Tizenkét keserű napot töltöttem akkor náluk.

Elnök: Beszéljen arról a tizenkét keserves nappal, miért volt az önnek olyan keserves?

Tanu: Mikor megérkeztem, mindent a legnagyobb rendetlenségben találtam. Gyermekruháik nem voltak, én vittem Pestről, ami még hajdanról maradt. Agynemű sem volt az ágyban, hálókötéssel kellett takaroznom. Nagy szegénység volt náluk, ami pénzt vittem, egy pár nap alatt elköltötték. Ez az állapot hamar elkeserített, folyton csak sírtam.

— Azt nem tudja meg, hogy hol voltak a fehérneműk?

— Nekem azt mondták, hogy oda vannak a himzónél, meg más helyeken.

— A leányát, Irént, mikor küldte el hozzánk?

— Körülbelül 8 nap múlva. Én már

elutaztam és azért küldtem el Irént, mert a fiamék egyedül voltak és még cselédjük sem volt.

Elnök: A leánya, Irén azt vallotta, azért nem volt fehérnemű, mert a zálogházba adták.

Tanu: Valószínűleg eltitkolták előlem. A fia nem panaszkodott önnek?

— Nem, pedig én mondtam, hogy ez hát az a nagy boldogság. Ő azt válaszolta: „Hagyja mama, én boldog vagyok.”

— A feleségére sohasem panaszkodott?

— Nem. Talán már azért sem, mert mi annak idején ellenezük a házasságot.

— Szerzett olyan adatokat, melyek az asszonyt rossz színben tüntették fel?

— Kifogásolni valóm csak az volt, hogy gyakran lefénképezette magát és a gyermekeket egy évben többször. Egyszer meg feljött Pestre a repülést megnézni. Én ebből azt következtettem, hogy rossz gazdaszony.

— Erkölesi tekintetben nem tud valamit?

— A fiamtól hallottam egyszer, hogy felesége énekesnő akar lenni.

— Arról nincs tudomása, hogy férje goromba volt az asszonyhoz, sőt ütötte-verte?

— Közvetlen tudomásom nincs róla, csak azt hallottam a leányomtól, hogy fiam nagyon ideges volt s többször vállánál fogva megrázta.

Egy esküdt: Mástól nem hallotta, hogy a fia felesége énekesnő akar lenni?

— Nem.

Preiszné teszi meg ezután észrevételeit a tanu vallomására. Az nem igaz, hogy rendetlenség volt az anyós érkezéskor, azelőtt végzett egyedül nagytakarítást. Eppen emiatt erőltette meg magát s kellett idő előt ágyba feküdni. A fényképeket férje kívánságára csináltatta, de azok legnagyobb része amatőr felvétel. Pestre nem a repülést nézni ment, hanem férje küldte kölcsönszerzés végett. Ott találkozott Hoffmeisterrel, akik a repülőversenyre páholyukba meghívták. Énekesnő nem akart lenni, az is férje ideája volt.

Elnök: Azt nincs mit fessegetnünk, ha valaki énekesnőnek készül, az nem szegény.

Preiszné: Férjem azért hívta le Pécsre anyósomat, mivel édesanyámat látni sem akarta. Azt mondta, hogy kirugja, ha betesszi hozzánk a lábát.

A tanut megeskették vallomására.

Délben a nagyobbik Preisz leányt, Gizellát hallgatták ki. A vádlóra az eset óta haragszik. Egyszer Budapesten kiköpött előtte az utcán, amiért a járásbíró el is ítélte. Fivérével rosszul bánt a felesége. Alig adott neki enni, mindig csak a maradék jutott Preisznak. Fivére is panaszkodott, de ő is tapasztalta, hogy az asszony nem ül otthon, de 10 órakor hazuról elment és déiben jött haza. A férj és feleség kölcsönösen féltékeny volt egymásra.

A tanu vallomása közben rosszul lett s elájult, ezért hosszabb idő múlva lehetett folytatni kihallgatását.

Miller Richard őrnagy vallomását, aki nincs jelen, olvasták fel most, azután

Dezső Lajos honvéd őrnagyot szólítja be tanuként az elnök. Dezső először Preiszra vonatkozólag mondott el egyes jellemvonásokat.

Elnök: Milyen nőnek, feleségnek, illetve anyának ismerte Preisznét?

Tanu: Közlebről nem nem ismertem, smennyire érintkeztem vele idegesnek tudom. Erkölesi tekintetben azonban teljesen korrekt nőként ismerem.

Elnök: Preiszék gyermekei a tragédia után önként voltak elhelyezve. Emlékszik kérem, hogy mit mondott a kis fiu?

Tanu: Igen, körülbelül (szószertartó épen már nem tudom) így szólt:

„Nem kell félni hazá menni, nincs ott hon apuka.”

— Az eset után a vádlottat miyennek találta:

— Nagyon sépadt volt, igen busult férje után. Mikor egyszer az iskola előtt a növendékek dobszóval házatértek, Preisznó sirva fakadt, eszébe jutott férje, aki hajdan együtt jött haza a fiúkkal.

A tanú kihallgatásokat ma folytatják.

Ki a békebontó?

A Nagyváradi Napló és a felekezeti béke.

A Tiszántúl mindig tisztelte mások vallási meggyőződését és hitét és soha nem bántott senkit ilyen meggyőződése miatt.

Sohasem támadta a tételes vallások egyikét sem s vallási meggyőződése senkinek nem volt ok arra, hogy ezért bántó megjegyzésekkel illesse. Mindennek dacára csupán csak azért, mert a Tiszántúl van s a keresztény szellem kellő érvényesüléséért harcol az amorális világfelfogással szemben, állandóan támadásoknak van kitéve, hogy zavarja a békét. A farkasok, kik s közélet patakjánál feljebb állanak, mindig adások maradtak a bizonyítással.

Ellenben megütközéssel olvastuk a Nagyváradi Napló állandóan türelmetlen, felekezeti hangján írt közleményeket, amelyek tetőpontjukat a vasárnapi, március 12-iki számban érték el. Ez egy zöld levél az olasz harctérről s egy része így szól:

Megközelítőleg sem tudom, hogy milyen hónapot és milyen napot írunk, sőt idegesen kerülök minden vonatkozást, amiből erre következtetni lehetne. Más hiányában ugyanez az a legkizárólagosabb szóalkotásom. Méltótlaság csak elgondolni kedves szerkesztő uram, milyen kéjes és szenzációs helyzet az, amelyben a dátumnak nincsen jelentősége. Nincsenek ugynevezett fenyegető dátumok. (Igaz, hogy e helyett srapszelekkel fenvegetnek a dátumra tekintet nélkül.) Nincs nyomda számla, nincs szerkesztői, kiadóhivatali költségfizetés, nincs ügyviszám, nincs váltólejárati, nincs házbérnyegyed, nincs elseje, nincs ultimó, nincs sommás idézés, szóval semmi sincs a civil élet fekete kérdőjeleiből. Szóval akárcsak a menyország, melyről oly sok jót és színeset prédikálnak, mégis trémáznak tőle, ha elérkezik az Admarsch, sőt a papok is drukkolnak tőle, pedig ők a hivatalos tulvilági agitátorok.

A kereszténységnek egyik alaptétele a tulvilágban való hit. Ezt teszi értelemvieselődés tárgyává a Napló munkatársa s a lap.

A következő kérdéseket intézzük — elnyomva méltó felháborodásunkat — a laphoz:

1. Honnan tudja, hogy nincs tulvilág, nincs menyország?
2. Be tudja-e bizonyítani?
3. Ha nem tudja, ildomosnak tartja-e, hogy a világ legnagyobb, erkölcsiiben legtisztább vallás ilyen legszentebb, alapvető tételét alacsony guany tárgyává teszi?
4. Szabad-e azt egy lapnak megengedni, hogy cigarettafüst mellett eléggé nem érett ifjak könnyedén — au passant — leszólják vallásunkat?

S végül:

5. Ki hát a békebontó? Mi e, akik a zsidóság hitének tételeit, tárgyait sose piszkáljuk, vagy a Nagyváradi Napló, amely

vallásról és annak szolgálóiról ilyen kvalifikálhatlan tónusban ír.

A békebontó bizonyára a lap, amely a kis mérges gázbombákat helyez el ártalmatlannak látszó sorai között.

Az a lap, amely Tisza István nevéből él (vek óta, de a Tiszát gyalázó Ady Endre kéretlenül portálásával esalogatja az álmodernekét előfizetői közé).

Nem tudjuk, mit szólnak ezek a Nagyváradi Napló moderához. Mi feltjük a felekezeti békét s tiltakozunk a magát félhivatalosként feltüntetni szerető Nagyváradi Napló békebontó durva hangja ellen.

HIREK

* **Személyi hír.** Schack Béla dr., a kereskedelmi iskolák országos főigazgatója Nagyváradra érkezett.

* **A Katholikus Kör vetítő estélye.** A Katholikus Kör mai vetítő estélyén Szilágyi Dózsa premontrai tanár fog nagyérdeklődéssel előadást tartani a Fáraók országáról. Bemutatja azt az országot, mely az ókori világhódítók országátja volt. Gyönyörű vetített képekben bemutatja Egyiptom négyezer éves műemlékeit, melyek Egyiptom hatalmas ókori kulturájáról beszélnek. A remek képek érdekességét emelni fogja a Szilágyi Dózsa előadása, aki maga is bejárta azokat a helyeket, melyeket a képek előttárnak. Az előadás pontosan fél 6-kor kezdődik.

* **Felemelik a kórházi ápolási díjakat.** A kórházi szállítók köztudomás szerint kérvénnyel fordultak a vármegyéhez, hogy a kórház részére szállított cikkek árát emelje fel, mert a mai viszonyok között lehetetlenség elget tenni a szállítás: szerződésben kikötött árak mellett kötelezettségnek. A kórházi választmány meg is bízta ebben a dologban dr. Fassy Lajos megyei főügyészt, hogy a szállítókkal tárgyaljon. A főügyész tárgyalt is a szállítókkal, azonban a szállítók egyáltalán nem elégedtek meg azzal a kártérítési összeggel, amit a főügyész ajánlott. Ezt a körülményt dr. Fassy Lajos bejelentette a kórházi választmánynak, mely tegnap foglalkozott az ügyvel. A választmányi ülésen Fráter Barnabás alispán elnökölt. A választmány a rendelkezésére álló összegből nem tudta volna teljesíteni a szállítók követeléseit elhatározta, hogy megfelelő alapról gondoskodik oly formában, hogy a mai ápolási díjakat felemeli. Az emelés napi 60 fillért tesz ki, s így a kórház évi 180000 korona többlet bevétellel fog rendelkezni. Ebből az összegből bőségesen fog telni a szállítók kártérítésére is. A felemelt ápolási díjtól minden egyes szállító 65 százalék emelést kaphat. Ezzel az emeléssel a mai minimális árakat véva figyelembe meg lehetnek elégedve a szállítók. A kórházi választmány határozata a törvényhatóság elé fog kerülni.

* **Nem oltják be a központi járás közönségét.** Megírta a Tiszántúl, hogy Fráter Barnabás alispán a hólyagos-himlő tovább terjedésének megakadályozása végett javaslatot tett a miniszterhez a központi járás közönségének beoltatása iránt. Mielőtt döntött volna a miniszter, leküldte

egyik szakértőjét, hogy kellőleg informálja magát. A szakértő véleménye alapján a miniszter tegnap értesítette Bihar megye alispánját, hogy a kényszeroltást nem rendelheti el, mert a körülmények nem teszik szükségessé a beoltatást. A járvány tovább fejlődéséről a miniszter állandó információkat kér.

* **Szent-Királyi Zoltán a Kath. Népszövetségben.** A Katholikus Népszövetség vasárnapi márciusi ünnepélyén, miután már megittuk az európai beszédet Szent Királyi Zoltán bitari plébános fogja tartani, a kinek pomás szónoki kvalitási már nem egy ízben kellett keltetést a népszövetségi tagok szívében. Beszédének címe: „Hazafiság és a háború”. A műsor többi száma is úgy van egybeállítva, hogy a kiváló szónok beszédéhez méltó területül szolgáljanak. Az ünnepélyre fenntartott helyek már ma délelőtt váltakoztak a Tiszántúli kiadóhivatalában.

* **„Egyik vidéki lap társunk írja.”** A „Szabadság” behívjak a 46-47 éveseket cím alatt közli azon tudósítást március 12-iki számában feltűntetett betűkkel, amely a Tiszántúli március 8. számában jelent meg. A Szabadság kiadóiban használja fel a mindenfelől bőven kínálkozó anyagot s azt nagyon mutatósan találja fel olvasóközönségének, amelynek ez a hangyulorott, szájtvaros stílus a tápláléka. Van hármas elég papírja s elegendő betűje. Ez utóbbi azonban mégsem elég arra, hogy kinyomassa a Tiszántúli nevével, ahonnan ez eredeti — s nem első — hír származik, a mely körutat tesz a magyar sajtóban. Egyik vidéki lap társunk nem veszi azt nagyon zokon a „másik” vidéki lap társunktól, csak azt nem érti, miért kell megvárni, míg a Tiszántúli híre visszaérkezik Nagyváradra, holott vasárnap már átvehette volna tőlünk eredetiben?

* **Ullmann Rezső szabadlábon.** Ullmann Rezső, az ifj. Ullmann Izidor és fia helybeli nagykereskedő cég birtokját, akit a vizsgálóbíró azelőtt 5 hónappal helyezett vizsgálati fogságba hadsereg-zárólagossal összefüggő vád alapján — a vizsgálóbíró tegnap szabadlábra helyezte, mivel letelt az az idő, melyre a vizsgálati fogsága elrendeltetett.

* **Kifizetik a rekvirált pálinkafőző üstök árát.** Általános tájékoztatás céljából az érdekeltekkel közlöm az alábbiakat: A „Szegedi fémárvételei bizottság” által rekvirált pálinkafőző üstök után járó térítési díjak folyósítása f. évi február hó 25-én folyamatosan tetetett s az erre vonatkozó kimutatások a térítési összegek utatványozása végett a miniszteri rendelettel meghatározott hatóságoknak abban az időbeli sorrendben, amelyben az üstök beszállítva lettek, megküldeteni fognak. Minthogy azonban ezen gondos átszámítással járó kimutatások elkészítése hosszabb időt igényel, ennél fogva a későbbben beszállított üstök térítési díjának kifizetése csak 6-8 hét múlva fog bekövetkezni. Ezen körülményekből ki folyólag figyelmeztetek minden érdekelteket, hogy mindenki türelmessel várja be az illető térítési összegnek a kintalását, mivel a folytonos sürgetés és zaklatás csak a bizottságnak egybként is túlterhelt foglalkozását nehezítené meg. Nagyvárad, 1916. évi március hó 11. Rimler Károly, polgármester.

* **Egy hányatott élet vége.** Betizedekkel azelőtt széles körben ismert éltes urinó: özv. Szeremley Sándorné, szül. Déssi Mária hunyt el tegnap a biharmegyei központi kórházban. Jakafalván nagy családi birtoka volt, amely azonban már korábban

3. szám.

A rézmoszarak és rézüstök pótlására szolgáló **vas hadimoszarak**, ónozott, horganyzott és csiszolt **vaslemezüstök** kaphatók

Andrényi Károly és Fiaival.

Vetőmag bükköny

az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár áruosztályánál megrendelhető.

Lahner György-utca 4. sz. ház első emeletén

3 szobás modern lakás

azonnal kiadó. — Értekezhetni a **Polgári Takarékpénztárnál** Kossuth-utca.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, díszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban. Telek-ut. 2.

Földbirtokra elsőhelyre leendő bekebelezés és előnyös feltételek mellett 65 és 50 éves törlesztés továbbá 10 éves egyszerű jelzálog kölcsönt folyósítunk.

Nagyvárad 1916 márc. 4.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó.

Értekezhetni a

Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.

Nagyvárad fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület
Bakóczy-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület
Bakóczy-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a tavaszi sasionra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR T. T.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kialakításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.